

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya.

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

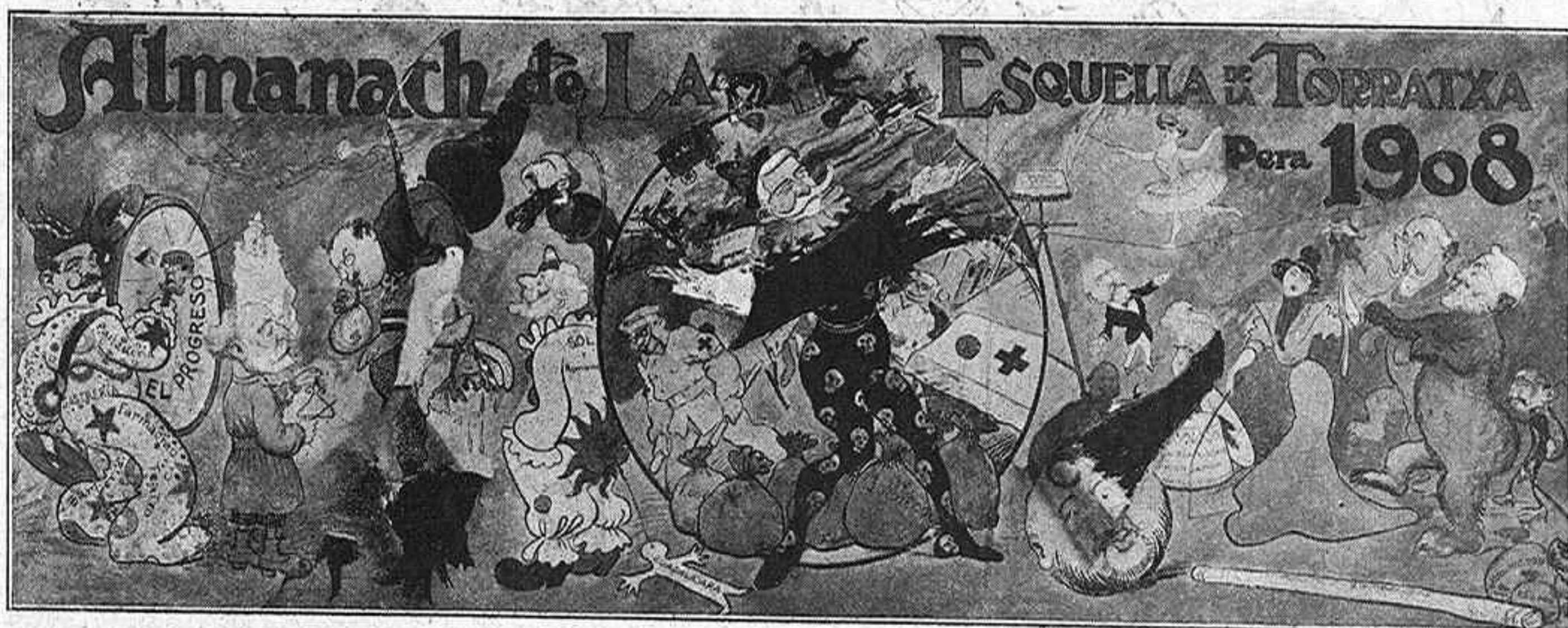
PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Extranger. 5.

SUCCÉS EXTRAORDINARI

—Última hora, ab la noticia de que un tren de la Companyia del Nort ha arribat á puesto, sense xocar, ni descarrilar, ni anársen á baix de cap pont!...

COPIA REDUHIDA DEL CARTELL ANUNCIADOR DEL NOSTRE ALMANACH,
que 'l passat dissapte sigué víctima de las iras d' un grupet de alborotadors.

CRONICA

LA SORTIDA DELS URBANS

ERTS com si s' haguessin empassat el sabre que 'ls hi falta, ab la cara enmotllada d' un que no entén el llenguatge, vestits de vermell y arren- glerats varen sortir diumenge de Ca la Ciutat. No més hi faltava el flaviol y el tabalet... pera semblar soldats inglesos de sarsuela. Després la filera se va anar desgranant, y per la Rambla y el passeig de Gracia se van quedar d' un en un, perduts entremitj de la gentada.

Eran els «guardias urbanos», tots encongits, ab aquell posat massa serio del que no está fet á la roba que porta. ¡Es clar! ¿Cóm rediantre volen que s' hi trobi l' Antonet Pastells dintre d' un casco prussiá, una casaqueta inglesa y uns pantalóns russos; carregat ab una *mengala* com un samalé, que li rellisca de la má enguantada? ¡Pobre Antonet! De segur qu' hauria donat un parell de pessetas per un parell de butxacas. ¡Pero cal! Aguántat el bras, ja que no 'l pots llensar: com si ab la *mengala* no n' hi hagués ben bé prou!

Vetaquí el sentit de l' *europaisació* que comensa. Portém la roba de fora, y no 'ls homens que la portan. Y pera vestir als policías municipals, triém la roba dels soldats. ¿Que 's creuen que n' hi ha en cap banda més qu' á Barcelona de guardias vermells? ¡Un malentés, veliaquí! Com á la costa de Xina, que hi naufragá un vapor, ¡y vinga fumar tot el vehinat ab las dotzenas de pipas que van anar á parar á la platja! ¡Es clar! Ells van veurer un dipòsit de llautó, ab el seu canonet de goma y la seva boquilla d' ós. No calia més que arrencar la tapadora pera ferne una pipa, que ni 'l gran Turch ne té de més macas.

Y tot aixó es la mania del uniforme. No han reparat que, fugint del *municipal*, han fet més municipals, ab «uniforme» d' altres colors. ¿Per qué hem de disfressar als servidors de la nació ó del municipi ab vestits de coloraynas? No se sab. Es á dir, sí que se sab; per cap rahó. A l' antigó tothom hi anava aixís. No n' hi havia d' «uniformes». Quan els reys absoluts varen necessitar els exércits permanents, els van «uniformar» com van uniformar á

tots els homes que 'l servían: els hi posavan la marca del poder reyal que havian de defensar fins á morir. El poder dels reys absoluts s' ha acabat, pero la marca encare dura. ¡Fa tan bonich á las paradas la bellugadissa de la tropa, resplandenta; ara un batalló blau que avansa tot d' una pessa com una bestia apocalíptica de mil camas vermelles; ara un regiment groch que branda gegantescament dins de la polsaguera, damunt del tremolí de las potas negras dels caballs!.. Pero ve que s' ha de fer servir l' exércit pera la guerra y no hi ha més remey que tréures aquellas coloraynas cortesanas. Llavors surten els barrets de feltre ó las gorras groixudas y els gechs de *khaki* ab butxacas, ab aquellas butxacas que tanta falta li fan al pobre Antonet Pastells.

¡El municipal! Trista caricatura del soldat uniformat. Aquell capot que no 'l deixa corre; aquell sabre que á cada dos per tres l' amenassa ab ferli la traveta y trencarli la nou del coll; aquell ros qu' es un barret tallat, torsat, acrivellat pel sol, abonyegat per las serenias, ben ajustadet per derrera perque escorri la pluja pel clatell!

¿Cóm no se l' hi ha acudit á qualsevol regidor que la millor manera d' uniformar als guardias urbanos era no posalshi cap uniforme? Un bon vestit de panyo negre al hivern, tal com el porta ell ó jo, sense res més qu' un número brodat de plata fina á totas dugas mànigas, una gorra ampla que guardi del fret y unas mitjas botas pel fanch. Quatre vestits de cotó gris al istiu, per mudarse cada dos días, y per tot temps, un bon revólver á la butxaca del pantalón, ja teniu un guardia de debó... per fora. De lo que aquells números de las mànigas representessin n' hauriam de parlar.

Perque si han tret al carrer al pobre Antonet Pastells perque 's passeji per la Rambla de las Flors y expliqui á un francés si va bé per anar *als Folis*, casi valdria més que 'l tinguessin desat; al menos no 's malmeteria 'l suntuós *uniforme*. Ahir s' estava parat á la vora d' una florista, ab la cara més farrenya que may, fent com aquell que 's mira 'l bastó, el garrot feixuch qu' es el seu *grillete*. Pero no mirava pas al bastó, no; ab la qua del ull seguía á tres estudiants que li anavan á passar davant, y que clarament se 'l passejavan. Parat y tot, seguía el seu destí: era un passeig per passiva...

Pel carrer del Carme desembocavan dos carros d' escombrerías que 's sobreixían, que tenyían de bruticia baranas y rodas y varas y caballs; que s' extenían per terra; que volejaban més amunt, remenadas

per las escombras de bruch á l' empedrat sense mullar; que queyan d' un quart pis ahont sacudían una alfombra. Y un automòvil s' esmunyía Rambla avall com un llamp de Deu. Y bravadas de putrefacció foradavan l' ayre dols dels nostres dematins maravellosos.

Mentrestant el guardia urbá, vestit de vermell, feya veure que 's mirava, tot capficat, la mengala magestuosa de rey negre, que no sab perquè serveix.

TULP

LA BATALLA DEL DISSAPTE

UN CARTELL DESTRUHIT
IRREVOLUCIONARIAMENT

Un' altra acció *heroyca* de la kábila, realisada aquesta vegada contra un modest tros de paper.

Dissapte, entre set y vuyt del vespre, una turba d' escandalosos, menors d' edat la majoría, ansiosa sens dupte de manifestar els seus instints ó 'l seu *valor*, va apedregar el cartell anunciador del Almanach de LA ESQUELLA, en el precís moment en que un dependent el despenjava pera desarlo á dintre de la Llibrería Espanyola.

A més del cartell, que quedá casi tan malparat com la reputació de don Alejandro, siguié també víctima de las iras dels petits kabilenys, l' ignocent vidre del aparador.

Felicitém al ex-emperador per la nova *victoria* del seu exércit... y esperém que 'ns farà la finesa de pagarnos el vidre trencat.

Perque, ara que, segons s' acaba d' averiguar, es propietari, ja deu saberho ell aixó: qui trenca, paga.

* *

El succés que, com se veu, tingué una importancia casi microscópica, produhí en la Rambla del Mitj un moviment, més que d' altra cosa, d' extranyesa, y doná lloch á que 'l Governador Civil manés instruhir un expedient en averiguació dels fets.

Nosaltres, poch curiosos, ja 'ls doném per averiguats.

Si pel fruyt se coneix l' arbre, forsosament havían de ser del que don Alejandro ha plantat á Barcelona, els fruyts que 'l passat dissapte varen exhibirse al davant de la nostra Administració.

* *

Díu que digué Satanás
tot renegant y fent moñas:

UN URBANO EN FUNCIONS

—¿Qué diheu, mestre?

—Que eso de hacer diez y seis está reñido con la Urbanidad.

«Si Deu deix representant al món, pera salvá 'ls homes, jo també hi haig de deixar quí 'm vulgui ajudá en ma obra de torturá al ser humá...»
Y ell que sí, *inventá* la sogra.

F. P. VALDÉS

A CA LA SONÁMBULA

—¡Ganing!... ¡Ganing!...

S' obra lentament la porta y donya Perpétua, una mica rezelosa, se 'n entra á dins del pis.

—¿Es aquí que hi ha una sonámbula?

—Per servirla.

—¿Es vosté?

—Jo mateixa. Segui y expliquis.

—Ja veurá, 's tracta d' una cosa molt senzilla. Es qüestió de la rifa de Nadal...

La sonámbula belluga el cap, com negantse á la consulta.

—No parli més. Vosté voldria saber quin número ha de treure la primera, ¿no es veritat?

—Una mica menos que aixó.

—Vamos, las sevas pretensions son modestas y 's contenta ab la segona...

—Tampoch. El cas es el següent: La vehina del pis del costat té un décim y m' ha convidat á posarhi lo que volgués. Jo, de moment, anava á contestarli que no estich per rifas; pero, repensantme, m' he dit: ¿Y si per carambola treya? ¿No te 'n picarías el cap d' haver deixat escapar d' aquesta manera la sort?

—¿Y bé?

—Pera no obrar de lleugera, voldria que vosté 'm digués si 'l bitllet de la meva vehina treurá ó nó. Si coneix que ha de treure, hi posaré alguna cosa, siquera perque després ella no pugui burlarse de mí; pero si 'm diu que no li ha de tocar res...

—S' abstinirá de posarhi un céntim...

—Naturalment!... Ben tonta sería. ¿No troba?

—Casi, casi que sí. Quan vulgui, estich á la seva disposició. Son dugas pessetas.

—¡Ah! ¿S paga per endavant?

—Es costum. Y no per desconfiansa, sinó perque quan he cobrat, reparo que dormo més bé.

—Lo mateix me passa á una servidora. Tingui, tingui.

La sonámbula s' embutxaca tranquilament la moneda y assentantse en una cadira de brassos, tira 'l cap endarrera y tanca 'ls ulls.

—Quan dormi, pot preguntarme tot lo que vulgui.

—Molt bé... ¿Que ja dorm?

—Un moment... esperis... aviat... ¡ara!

—¿Está completament adormida?

—Com un tronch.

—Respongui, donchs... El número de la meva vehina ¿treurá alguna cosa?...

—¡Oh!... Allá lluny, lluny, veig l' Hospici...

—¡Malol!... Aixó es senyal de miseria.

—No m' interrompi!... Veig l' Hospici de Madrit...

—¿També n' hi ha á Madrit d' aquestas casas? Jo 'm creya que allí tot eran palacios de condes y marquesos y torres de ministros y generals...

—Calli y deixim dir!... Veig l' Hospici de Madrit, qu' es d' ahont procedeixen els noys que intervenen en las operacions del sorteig de la rifa...

—¡Ah!... Aixó es un' altra cosa...

—La porta del hospici s' obra y surt un noy, ros, aixirit, ab una piga á la galta dreta y els cabells tallats ab máquina del zero...

—Prescindeixin d' aquests detalls. ¿Porta quartos el noy en qüestió?

—Surt, atravessa 'l carrer y comensa á caminar...

—¿Ahónt vá?

—Camina que caminarás...

—Seguéixil.

—Aixó es lo que faig. Y camina que caminarás...

—Que no 's cansi massa, pobre xicot!...

—Ara s' atura davant d' una casa...

—Deu voler reposar.

—Aquesta casa es la Tresorería Nacional.

—¡Hola hola!... Díguili que hi entri.

—Ja ho fa. Entra, puja uns quants esglahóns... y torna á baixarlos, portant un sach al coll.

—¿Ple de diners?

—Pel aspecte del sach, pot assegurar-se que sí.

—¿Quants n' hi ha?

—Es impossible contarlos. Lo únich que 's comprén es que n' hi ha molts. Bueno... Ara el noy surt al carrer altra vegada y... camina que caminarás... Arriba á una estació. Entra... 'S fica en un vagó de primera...

—¡Ab el sach dels diners, per supuesto!...

—No 'l deixa may. La máquina xiula, el tren marxa y ¡hala! roda que rodará...

—¿En quína direcció?

—Ve cap aquí!...

—¡Ay! ¿Cap aquí?... El cor me va com si hi tingúes mitja dotzena d' esquiroles á dintre.

—Ja es á Barcelona... El noy baixa del tren y pregunta á un municipal...

—¿A un d' aquests de la casaca vermella?

—Dels altres. Li pregunta pel domicili de vosté...

—¡Ay!...

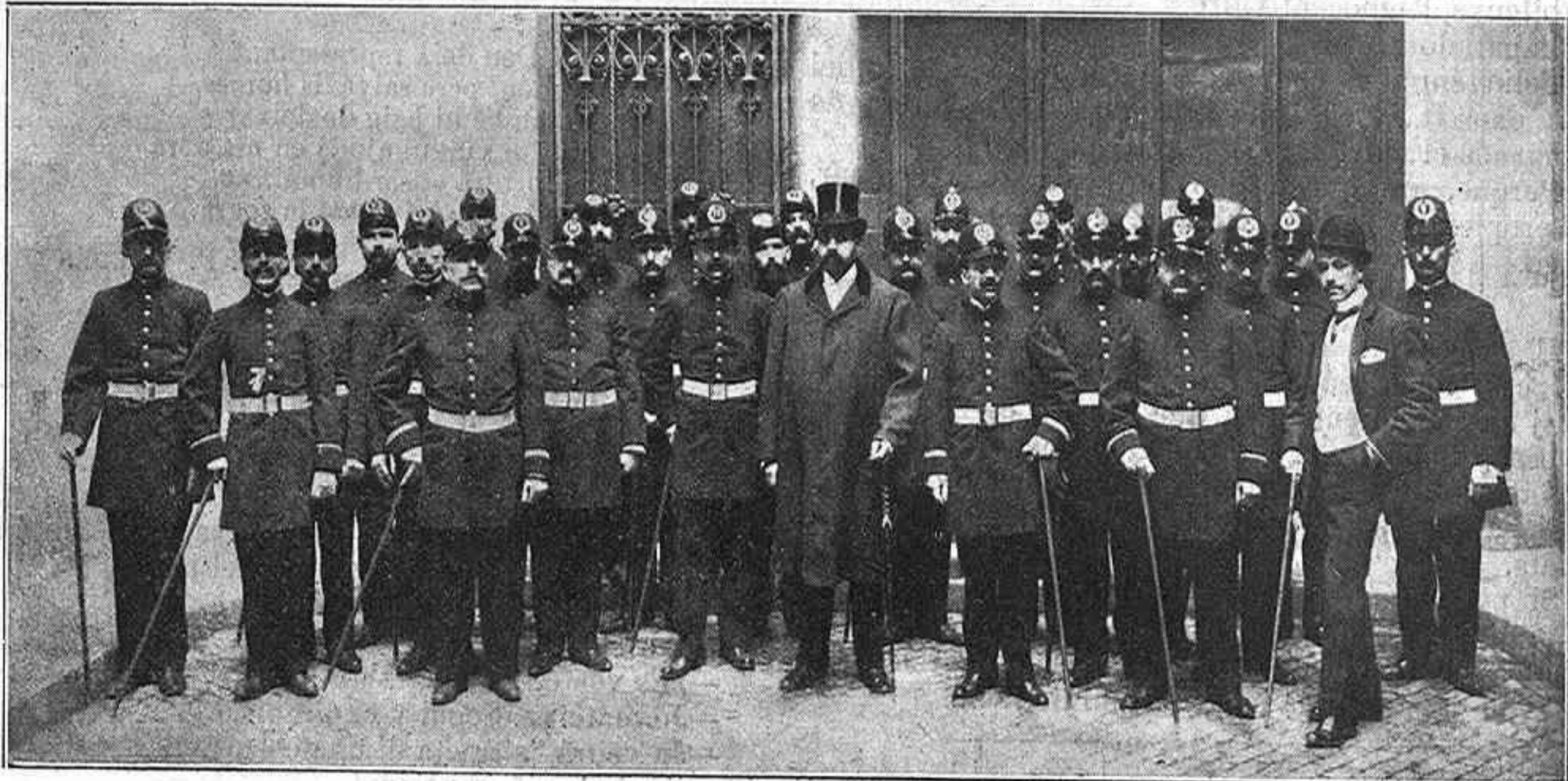
—El municipal li diu, ell vé á casa seva, truca, deixa el sach sobre la taula y...

La sonámbula torna á obrir els ulls.

—¿Qué he dit?—pregunta com si realment despertés d' un somni.

—¡Unas cosas molt hermosas!... ¡Ah! ¡Deu fassi que la seva profecía 's compleixil!...

LA NOTA DEL DIA

El tinent arcalde senyor Puig y Alfonso, passant revista á la nova Guardia Urbana.

FIRA DE PESSEBRES

EN FALQUÉS: —Barato, barato!... ¡Casas del casco antich, de totas midas y gustos!... ¡A qualsevol preul...

—Vájissen tranquila, que lo que ha de succehir, succehirá.

—Vamos, que no s'hi cansi.

La sonámbula, al quedarse sola:

—¡Senyor, Senyor!... ¡Quíns paperots s'han de fer al món pera guanyar dugas pessetas!...

Donya Perpétua, baixant la escala:

—Si tót aixó que m'ha dit es mentida, no m'haurá enganyat del tót... Las dugas pessetas que li he donat també eran falsas!...

A. MARCH

GOTIMS

¿Per qué quan te toca el sol
sols extendre la sombrilla...
si mirantel cara á cara
vergonyós s' amagaría?

Tú tens un tresor, hermosa,
que no 's pot comprá ab diners...
dos brillants com els teus ulls
no 's troban als argentens.

Quan al mar banyante estavas
admirante vaig pensar:
Ja tenen rahó els que diuen:
«¡Quánta riquesa hi ha al mar!»

¿Díus que un cop las flors marcidas
las llensan? ¿Qué ho fa que aquellas

que 'm vas dá encar las conservo
y han passat tres Primaveraes?

¿Qué més m' estimo á las altrás
perque 't miro y no 't dich res?...
Donchs quan ab las altrás parlo
y á tú 't miro... á tú 't dich més.

J. MORET DE GRACIA

GLOSARI

—Santa Llúcia va amb els ulls al plat. Ella'ns guardi la vista i la claretat.

El glosador no se'n oblida cap any d'aquesta diada.

I allà entre dotze i una, en tal dia com avui no deixa mai de passar al menys un cop per la fira del carrer del Bisbe. La gentada és gran, la munió espessa, però a empenyes i colzades m'hi puc entaforar. La materia, quan està empapada de civilitat com la nostra, és essencialment penetrable. La fira de Santa Llúcia ho és tota ella una demostració de penetrabilitat: pastors i filadores, reis i tocinos, àngels i llenyaters, remats enters d'ovelles i de xais, tot hi cab am relatiu benestar dins de caixons i coves. A lo llarg de les aceres, damunt d'unes tauletes amb estovalles blanques, rengles interminables de cases i palaus formen com un carrer ideal de tolstoians ensomnis. Són carrers dins de carrers; pagesies, masos, barris, pobles enters recolzats en montanyes diminutes, plens de sol, d'ambient i de color, en un recó vell d'una ciutat vella...

Els petits infants, anyoradiços de llum i d'aire, no tenen prou ulls pera guaitar.

El debut de la Guardia Urbana.

Santa Llúcia'ls ofereix els dos del plat.

Ella'ns guardi la vista i la claretat.

Entremig de la gentada, un escamot d'alegres estudiants tira amorettes a les noies que passen. En el precís moment, tres modistetes aixerides, am cèfiro negre i dentetes blanques, atravessen la riuada. Els alegres estudiants s'esvaloten nirviosament i es troben mancos d'ulls i curts de dits.

Santa Llúcia'ns conservi la vista... i el tacte.

Un pobre captaire, ceguet de naixença, assegut a terra al peu de la Catedral, allarga'l plat. Estones hà que espera que una ànima piadosa li tiri una moneda. Un senyor que acaba de passar li ha tirat una peça falsa que ha sorollat com si fos bona.

El plat del pobre ceguet no té ulls com el de Santa Llúcia

—Santa Llúcia'ns conservi la vista i la claretat.

XARAU

LLIBRES

LOS HÉROES, de T. CARLYLE.—*Versión española* de PEDRO UMBERT.—Del notable escriptor britànic, calificat per un seu compatriota de «cíclope monstruós», y per un altre de «el més gran anglès després de Shakespeare», n' es conegut aquí a Espanya més el seu nom que las sevas obras. Se 'l cita sovint; pero se 'l llegeix poch.

Y no obstant, ab tot y la seva casi contemporaneitat es un autor clàssich, que te assegurada una llarga supervivencia. Una de las sevas obras capdals es *Los Héroes* reveladora d' una intel·lectualitat potentia y lluminosa, que fá revivre ab trets genials y de un vigor soberà, algunas de las més grans

figuras de la Historia, destrament classificadas: els Héros com á divinitats, Odin y 'l Paganisme; com á profetas, Mahoma y 'l Islam; com á poetas, Dante y Shakespeare; com á Sacerdots, Luter y la Reforma y Kuox y 'l Puritanisme; com á homes de lletras, Johnson, Rousseau y Burns y com á soberàns, Cromwell, Napoleón y 'l Revolucionarisme modern.

En las conferencias dedicadas als héroes hi brilla una penetració portentosa y un estil esculptural.

Hi ha que agrahir á la Biblioteca sociològica internacional la vulgarisació de aquesta obra admirable, traduïda ja á totes las llengües, y universalment celebrada.

¡MAL DIA!

—¿Qué té qu' está de tan mal humor?

—¡Vosté dirá!... ¿No sab que avuy es Santa Llúcia, aquesta santa que cura als delicats de la vista?

AMOR Y MATRIMONIO, de ELLEN KEY.

—*Versión española y prólogo* de MAGDALENA DE SANTIAGO FUERTES. Forma part de la mateixa Biblioteca que l' anterior. L' autora es una il·lustre pedagoga sueca de tendencias las més progressivas, demostració vivent de que no sempre la santa rutina té 'l seu alberch en l' esperit de la dona. Ellen Key estudia ab gran forsa de convicció 'l feminisme, els problemas étichs, religiosos, educatius y conjugals, els drets cívichs de la dona y una multitud de qüestions relacionadas ab el destí de la humanitat y una porció de duptes que agitan á las consciencias en els temps moderns. El seu criteri es lliure y está enterament deslligat de convencionalismes tradicionals, encaminantse á la consecució de un ideal pur, noble, elevat y perfecte.

Entre 'ls molts capítuls que conté 'l llibre se destacan els que dedica á la maternitat, hermosos y sugestius y revelació plena de que l' autora uneix á un cervell privilegiat, un cor excelent.

La traductora Senyoreta Santiago Fuertes, professora de la Escola Normal de Ma-

DE PESSEBRE

Els Herodes dels quissos ignocents.

drit, ha enriquit l'edició ab un notable prólech, donant á conèixer la personalitat intel·lectual de la il·lustre escriptora escandinava y multitud de datos biogràfichs y bibliogràfichs de veritable interès, escrit en una forma que traslluheix la gran y justa admiració que sent per ella.

DOS AMORS.—Novela de ANTON BUSQUETS Y PUNSET.—En un reduhit número de pàgines ens ofereix l'autor una narració plena de interès, que té per assumpte l'estudi de un cor jove, en pugna ab l'amor mundà y l'amor diví. L'acció ben portada se desenrotlla ab naturalitat en un ambient castissament català. El Sr. Busquets y Punset, que tan bé sent y sab fer sentir las característiques condicions de la vida rural, s'acredita una vegada més ab aquest treball d'escriptor concienciat, y dotat de qualitats suficients per emprendre 'l conreu de la novela de major volada encare que la de aquest ben rehit ensaig.

ENCICLOPEDIA ILUSTRADA SEGUÍ.—Hem rebut fins el quadern 50 d'aquest interessant *Diccionari universal* que ab tant éxit ve publicantse. Pera donar una idea de lo complerta que aquesta enciclopedia resulta, bastará dir que l'última paraula del darrer quadern publicat es *Andriani*.

L'obra, espléndidament ilustrada ab dibuixos intercalats, continúa apareixent ab regularitat admirable, veientse acompanyats alguns dels seus quaderns ab detallats plans y mapas y hermosas láminas en colors, que complementan el text y constituheixen un dels principals atractius de la *Enciclopedia Seguí*.

ALTRES LLIBRES REBUTS:

∴ *Lecciones de cosas, en 650 grabados, por G. Colomb.*—Adaptación hispano-americana por el profesor Luis G. León.—Es un manual utilíssim pera l'ensenyansa racional dels infants, y proba la seva importancia, l'haverse fet d'ell la tercera edició qu' es la que tenim á la vista.

∴ *L'acció econòmica.*—Discurs llegit en la sessió inaugural de la *Societat d'Estudis econòmichs*, ensemps que del curs de 1907 á 1908, per D. Guíllem Graell, son president honorari.

LA GUARDIA NOVA

Eolo bufa enfurismat,
y á lo incivil de sas bufadas,
veyém quedarse lentament
sense cap fulla 'ls nostres arbres.

Com tots els anys, amunt y avall
van á grans collas nostras didas
á pendre 'l sol per llá al Passeig
de dotze á una del mitj-día.

Y els infantons, arreconats
als arbres vells de soca fosca,
els fan sentir lo cariciós
de sa ignoscenta regadora.

Eolo bufa entossudit,
y en sas bufadas impulsivas,

no 's pot deixar cap balcó obert
sense perill de trencadissa.

Oh, grans ventadas de Tardor!
Oh, vell cantar del vell Desembre!
¡Cóm us coneix de tots els anys,
y que me 'n deu de feyna sempre!

Com tots els anys, els nostres peus,
per la moderna Barcelona,
ab regositj dels ulls de poll
van caminant sobre una alfombra.

Sobre una alfombra cercolant,
esclarissada y movedissa;
fatal prelude d'aquell temps
que fa posar pell de gallina!

Com tots els anys, els nostres colls
s'arronsarán ab insistencia,
del coll de felpa del abrich
buscant la dolça escalforeta.

Com tots els anys, farém aquest
enterament igual que 'ls altres...

Lo que de nou tindrem será
l'anomenada «Guardia Urbana.»

Ja l'haurán vista. Es un model
de lluhiment y senzillesa;
de correcció y de civiltat
y elegantíssima presencia.

Ab el seu casch y el bastonet,
son caminà ab seriosas passas,
la seva alsada, y sobre tot,
ab el vermell de sa casaca,

la nova Guardia, per damunt
las multituds dels jorns de festa,
hi surará com entremitj
d'un camp d'espigas, las rosellas.

¡Que 'n prestarán de bells favors
aquests Agents de nova planta!
¡Quína feynada que tindrán
á dí á la gent á hont es la Rambla!

No crech que hi hagi un sol minyo
y encare menos cap minyona,
que al veure un guardia dels vermells
no li demani alguna cosa.

Hi ha qui 'ls pregunta si fá sol,
y qui 'ls demana ahont venen mistos;
hi ha algú d'aquells que 's llevant tart
qu'encare 's creu que son marinos.

Hi ha qui fá corre que 'ls han fet
per agafá á n'els lerrouxistas,
y que son cosa d'en Cambó,
d'en Güell, d'en Maura ó els jesuitas.

Qu' es un anunci d'en Rakú
alguns estúpits se mal-pensan,
y finalment, hi ha bona gent
que ni sols sab per què serveixen.

Pro 'l certus es qu'entre 'ls vehins
han despertat tal simpatía
que quasi tots ne volen un
al bell davant d'allá hont habitan.

Y una vehina del carrer
que jo m'estich, vol dí al arcalde
que si n'hi posan un de punt
no ha de queixarse de la paga.

PEP LLAUNÉ

TEATROS

PRINCIPAL

Ab el títol de *La festa de las donzellas* s' ha estrenat darrerament una obreta lírica, lletra dels senyors Riva y Nonell, y música del mestre Esquerrá.

L' assumpto del llibre interessa fins á cert punt. No es d' aquells en que l' espectador s' hi entrega, pero es d' aquells que s' fan observar piadosament fins acabar. Fixantse un en el diálech, se nota com si la obreta hagués sigut escrita primerament en castellá, donchs tot ell está construït á la castellana. Mancada de intensitat en las escenas dramáticas y desigual en la forma, s' aguanta principalment perque s' apoya en bona companyia: els números musicals que 'l Sr. Esquerrá hi ha colocat, la majoria dels

PLÁTICAS DE FAMILIA

La modista ha dut un compte,
el senyor l' ha analisat...

—¡Avaro!... —¡Derrotxadoral!...
....Y ja está 'l drama entaulat.

Dibuix de J. Cabrinety

quals s' escoltan ab verdadera satisfacció. El públich entenentho aixís va ferne repetir algun, entre ells el duo del primer quadro, la cansó del segón y el ballet del ters.

El senyor Sicars ha fet bé en adaptar al catalá la comedia *¡Por!* de 'n Duquesnel. Es una obreta interessant, d' enginyós argument, que podria servir de base á un llibre de més empenta, segons se desprén de la precipitació en que s' escorren las escenas.

El llenguatge es apropiat al ambient y als personatjes, ademés de tenir la qualitat de ser-esmeradament polit. Els intérpretes varen contribuir al éxit á la mida de las sevas forsas.

LICEO

La representació de *Tosca* era esperada pels aficionats com un verdader aconceixement artístich. Aixó era degut á haverse anunciat que la interpretarian la Vitale, l' Anselmi y en Kaschmann.

Las promesas que tothom s' havia fet varen complirse al peu de la lletra y l' éxit va ser tot de una pesa. ¡No 'n vulguin d' aplaudiments, pera la *Tosca*, pe 'n *Cavaradossi* y per 'l *Scarpia!*

Dimecres va tenir lloch la despedida del mestre Kaehler y del tenor Vaccari, donantse per consegüent la darrera representació de *La Walkyria*. Cinch representacions s' haurán donat d' aquesta grandiosa ópera y cada una ha sigut un triomf veritable pels artistas y un bon esqué pera la empresa que ha contat las funcions per plens.

ROMEA

El *Tribunal de las Aguas* porta per títol un diálech original del festiu escriptor D. Joseph M. Pous, estrenat la passada senmana.

En un autor que casi no s' ha dedicat may més que als arreglos, adaptacions, traduccions, etc., ja es d' estimar trobarhi quelcom original. Ell s' ha proposat distreure un rato al bon públich y ho logra de un modo ó altre, á las bonas ó las malas.

L' assumpto es petit, y en tót plegat se veu que al desentrotllarlo no hi ha hagut pretensions.

La Jarque y en Goula interpretaren sos respectfus papers ab voluntat y ganas de quedar bé, que vé á ser lo mateix.

La vetlla del diumenge va anar en honor de 'n Santiago Rusiñol. Aixó li valgué un plé á la empresa.

Las obras del programa eran *La Mare* y *L' alegría que passa*, obtenint las dugas un bon éxit y essent cridat repetidament l' autor, qui no s' pogué presentar per no trobarse actualment á Barcelona.

La senmana entrant dirém dugas paraulas sobre 'l drama *Animas perdudas*, que encare no havém vist al dar la revista á las caixas.

Gran interés han despertat las sessions del *Teatre Intim*, quina inauguració en el *Romea* tindrà lloch aquesta nit. Els auguris no poden ser més encoratjadors; l' abonament, segons noticias, está casi complet y sembla que lo més selecte del intelectualisme barceloní está disposat á secundar la hermosa obra de l' Adriá Gual.

En la primera sessió que, com dihém, se celebrarà avuy divendres, s' hi donarán á conèixer las obras següents: *Barateria*, *Pel de panotxa* y *La má de mico*.

Desitjém als entussiasmas propagandistas del *Teatre Intim* tota mena de prosperitats.

CATALUNYA

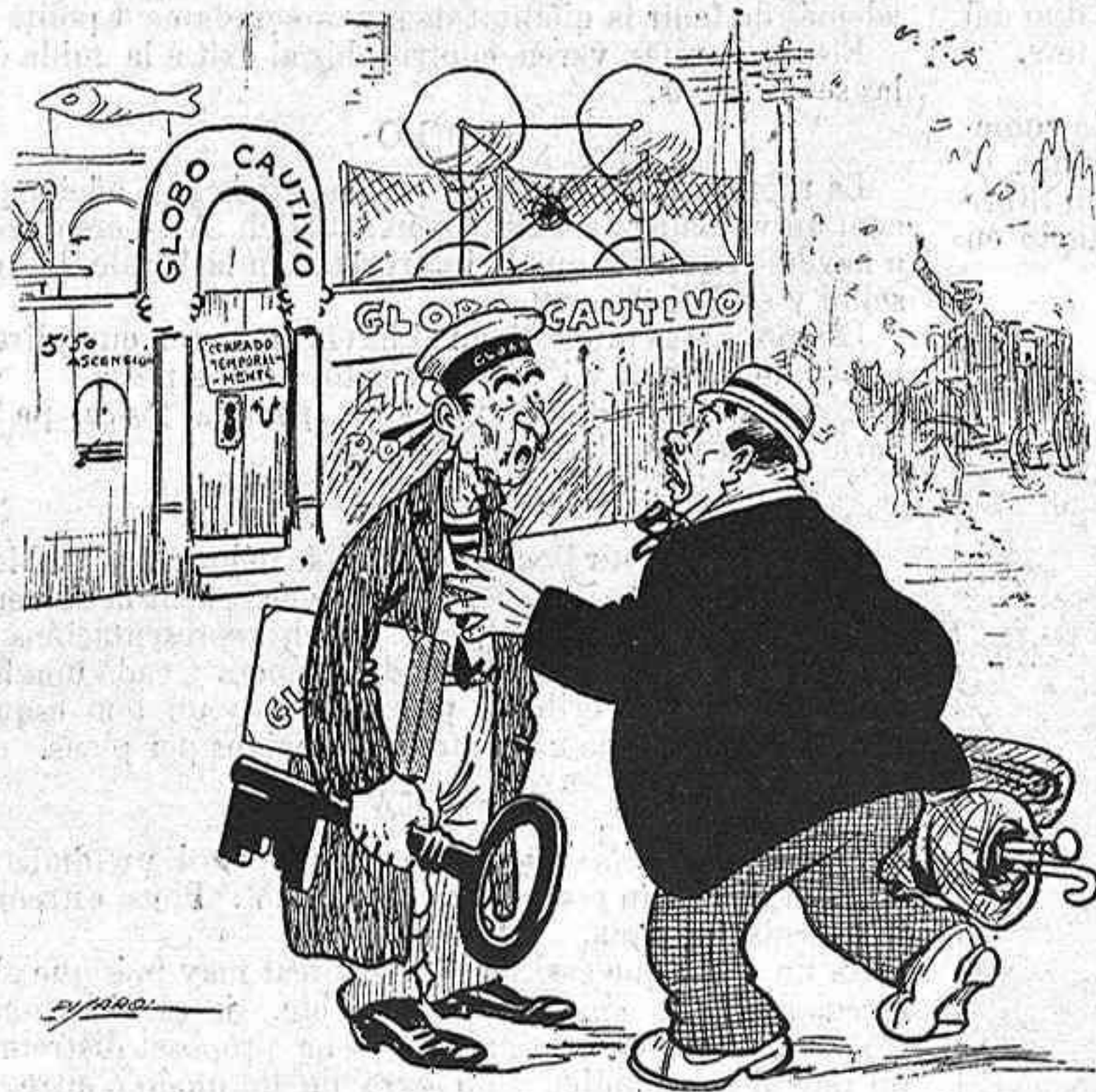
La darrera obra del Sr. Linares Rivas, *Nido de Águilas*, no es de las que están destinadas á perdurar. Lo més bonich es el títol. Y dihém lo més bonich en el bon entendre de que conté també altrás cosas bonicas, com el llenguatge, per exemple, que no pot ser més literari y refinadament florit. Se veu d' una hora lluny que aquesta vegada el Sr. Linares ha escrit una obra sense haverla sentida. En ella tot es aspre, tot es sech, aixut, d' una pesa, en lo que toca á sa construcció. Hi ha en ella més enginy que veritat, y més sátira que emoció.

La companyia dels Srs. Balaguer y Larra va interpretar la obra tot lo bé que s' pot desitjar y que s' mereix.

TÍVOLI Y NOU

¿Qu' es *La alegre trompetería*? Una solemne porqueria. La lletra, original de D. Antonio Paso, no té altre mérit que estar carregada de xistes pornográfichs y del argument no se 'n desprén més que la sana intenció de presentar als morenos unas quantas senyoras vestint fora de temporada.

BON CONSELL

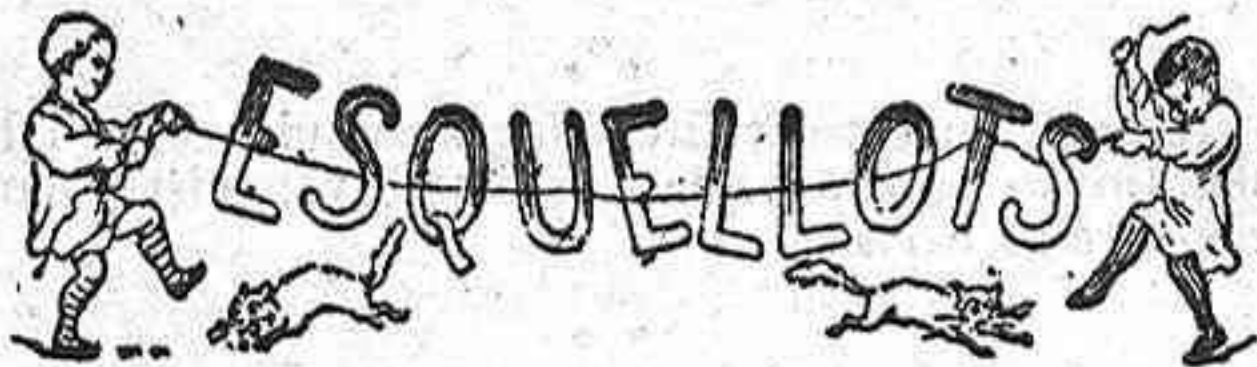

—¿Venía per' alsarse ab la bomba? Ha fet tart. No li queda més remey que agafar el primer vapor que surti cap a América.

El Sr. Paso ha donat un *paso atrás*.
Y el Sr. Lleó, ab la seva música, no ha acreditat el seu apellido; es bastant mansa: més que de Lleó sembla d'ovella.

La interpretació, com de costum, millor al Nou que al Tívoli.

L. L. L.

S'ha separat, voluntariament, de la redacció de LA ESQUELLA, en la qual, desde la fundació del senmanari, havia ocupat el primer lloch, nostre estimat amic el reputat escriptor D. Joseph Roca y Roca.

Fácilment compendrán nostres lectors quánt sentím la resolució presa pel notable periodista, mestre entre 'ls mestres, company carinyosíssim y amic leal y desinteressat.

Es inútil dir que la separació del Sr. Roca y Roca no afluixa en lo més mínim els llassos que ab aquesta redacció l' uneixen, y que sempre recordarém ab gust els llargs anys que al costat seu hem treballat y ab ell hem compartit penas y glorias.

El Fiel Contrast diu que aviat farà una inspecció de midas.
¡Ay, pobres dels botiguers y els poetas modernistas!

Signos dels temps.

A fi de recaudar fondos pera la prompta terminació de la cripta del temple que s' está edificant al cim del Tibidabo, la Junta que patrocina aquella obra té'l propòsit de instalar un Arbre de Nadal en els magatzems de la Catalana d' Electricitat.

Vels'hi aquí una amalgama verdaderament bonica; com si diguessim, una Solidaritat de nou género.

Un temple, un arbre y una companyia eléctrica. Es á dir, la religió, la ciencia y l' agricultura.
¡All right!

Entre alguns esperantistas hi ha hagut bastanta maró respecte á certas reformas qu' están en contradicció. Segons uns han d' apoyarse y segons uns altres nó.
¿Què hi dius *Kataluna-Espero?*...
Espero la solució.

Diumenge, convenientment sermonejada per la autoritat municipal, va comensar á prestar servey la nova Guardia Urbana.

¿S' ofendrán els digníssims individuos que la constitueixen si 'ls dihem que, descontadas escasas excepcions, fan riure?

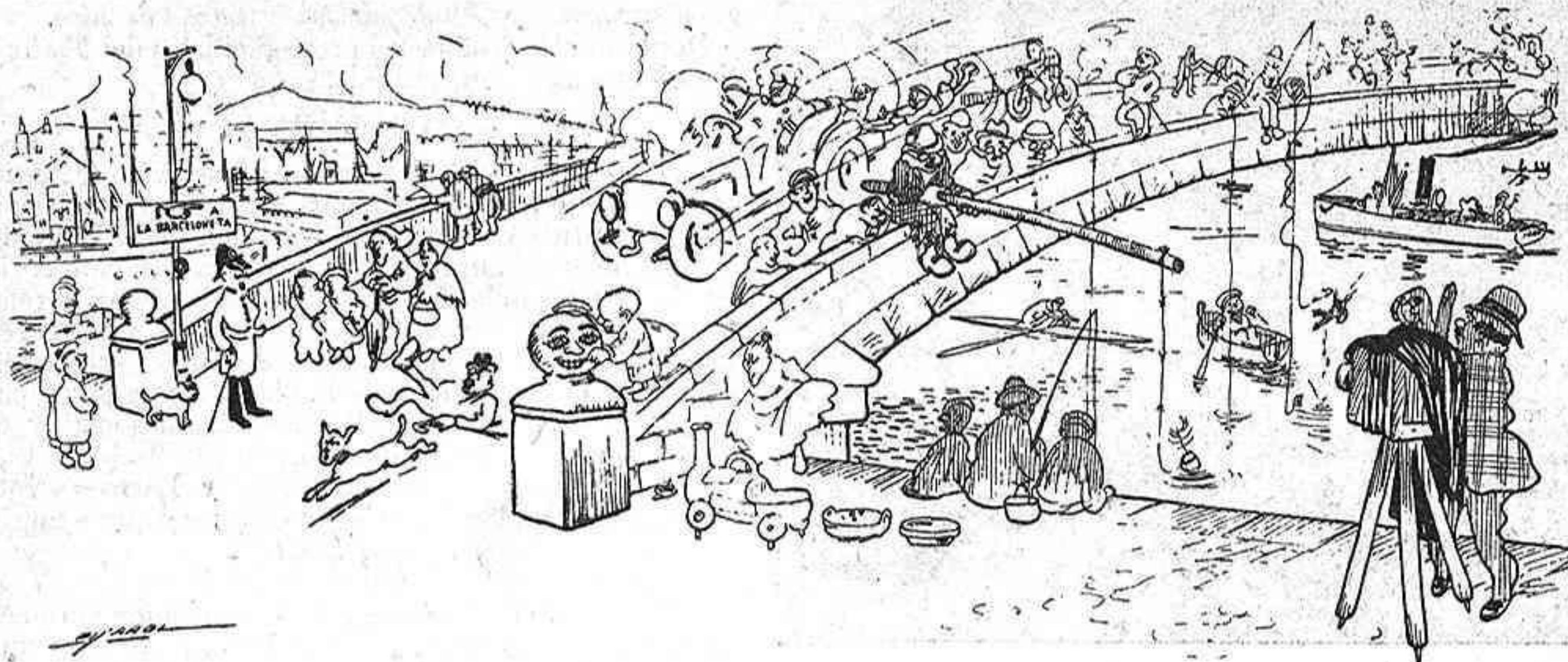
Lo primer que 'l públich troba á faltar en ells es la marcialitat, l' *empaque*, que diuen els castellans.

Naturalment que 'l guardia urbá, *urbá* ha de ser, y no resultaria de gayre bon efecte que 's presentés estirat rom un pal de telégrafo.

Pero entre la rigidés inglesa y l' aspecte aclaparat de la majoría dels nous guardias, hi ha un prudent terme mitj que cal buscar ab tota urgencia.

Y dispensin els *urbanos*

QUI MES HI SÁPIGA, QUE MES HI DIGUI

L' Ajuntament, que ara estudia la manera de que 'ls barceloníns tinguin un passeig marítim, ¿no podría aprofitar aquest projecte de pont al través del port?

NOU SISTEMA DE COBRAR

—¿Que no 'm pot pagar el lloguer?... Li adverteixo que aquestes excusas no li valdrán ara. He pres set lliçons de jiu-jitsu... ¿entén? [Set lliçons!]

si aquest llenguatge 'ls gastém:
es á fi d' aixerberilos
que 'ls ho dihém.

Els nostres estudiants
ja están preparant la vaga,
la vaga que 's torna nús
quan arriban els exámens.

Indignats per la inexplicable lentitut ab que 's representa l' últim acte de las obras de la cloaca del carrer Nou, alguns vehins de tan concorreguda com desventurada vía ens preguntan:

—¿Quán s' acabarán aquestas ditxosas obras?
Creguin els amohinats preguntadors que de bona gana contestaríam; pero dona la casualitat que cada vegada nosaltres passém per allá, també 'ns fem en veu baixa la mateixa pregunta:

—Aquestas ditxosas obras ¿quán s' acabarán?

En Bueno ha dit que *La Mare*
de 'n Rusiñol no val rê.
En Bueno ha dit qu' es dolenta;
en Bueno ha dit...

—Bueno, y qué?

—Sembla que s' ha obert enguany
un nou concurs de fatxadadas

—Ja sé qui guanyará el premi:
Aquella del *Tupinamba*.

—Vols dir, que aquella botiga...

—No!... Una noya que hi despatxa.

A instancia del Automóvil Club de Lyó, en todas las

escuelas públicas d' aquella localitat s' hi ha fixat un cartell que conté aquesta advertencia:

«No tireu pedras als automóviles.»

De lo qual se 'n desprén que 'ls automóviles de Lyó, com els d' altres populósas ciutats, de cuyo nombre no quiero acordarme, se posan devegadas en el cas de que 'ls hajan de tirar pedras.

•••

Ara jo, si fos vehí de Lyó, demanaría qu' en tots els garages y en todas las quadras ahont s' hi guardan automóviles s' hi coloqués un altre cartell que digués poch més ó menos:

«¡Automovilistas, no sigueu salvatjes!.. Penseu que 'ls tranzeunts tenen també dret á la vida.»

Perque, es alló que deya el notari del quiento:

«O s' estira la corda pera tots, ó no s' estira per ningú.»

De posar cartells, tant n' hi ha d' haver pel poble ras com pels potentats que gastan auto.

A un nyébit llimpia-botinas
va preguntarli un pagés:

—¿Per què 'ls municipals, ara,

duhen tan rojos els gèchs?

Y el nyébit li va respondre

ab molta flemma:—Veuréu,

com que tothom els hi deya

que no servían de res,

ab tant y tant sofocarlos,

es clar, s' han tornat vermells.

Diu el poeta Maseras:

«Fa molt temps que faig ulleras.»

A can Corróns també 'n fan

y no se 'n alaban tant.

Recepta pera millorar la veu, descuberta casualment per un barber de Londres.

Estudiava l'home pera barítono, pero veyent que per deficiències dels seus òrgans vocals, la cosa no adelantava gens ni mica, s'arma un día de valor, y... ¡zás!..., d'un cop de navaja se fa un horrorós tall al coll ab el ferm propòsit de suicidarse.

Pero, portat al Hospital y curat de la ferida per ell mateix ocasionada, un día l'home 's posa á cantar y—¡oh inefable sorpresa!—gracias al providencial tall, se troba ab que la seva veu, avans aspra, ingrata y migrada, s'havía convertit en un xorro vocal magnífich d'una bellesa y extensió pocas vegadas vista.

Ja ho saben, donchs, els aspirants á barítono: pera millorar la veu, ¡cop de navaja al ganyot!

SI TAN MATEIX L' HAN DE LLENSAR...

—Ja que desinflan el globo, ¿que no 'm podrián donar una mica de gas, que una servidora 'ls ho agraïria molt?

Acaba de publicarse el cartell dels *Jochs Flo-rals*. La *fló* sí qu' encare hi consta, pro de *rals* no n' hi veig cap.

—Què opina, senyor Marsal del «Teatre Municipal»?

—Que ab un que des dos milions, sobran las opinions.

Del *Noticiero*:

«Se ha celebrado en París el ensayo general del nuevo drama de Sardou *L' affaire des poissons*. (La causa de los venenos.)»

Si un pescador francés llegís aixó, de segur que diría al autor de la noticia:

—O 'm treu immediatament una s d'aquests *poissons*, ó 'l delato á la autoritat per la maligna idea de voler fer creure al públich que 'l *peix* es *veneno*.

Desde que al Parch hi tenim *mammuth* y *cebra-rayada* s' ha despertat l' afició á exemplars d' especies raras... Ara comprench el perquè en Baró no 's mou de casa.

Una revista inglesa assegura—y jo ho repeteixo deixantli á n' ella la responsabilitat—que 'l periódich més antich del món es el *Kiu-Pau*, que s' *imprimeix* á Turquia desde l' any 911.

¡Un periódich que ja s' imprimía sigles avans de la invenció de la imprenta! ¿No es curiós aixó?

Lo únich que m' intriga una mica es que 'l venerable periódich se tituli *Kiu-Pau*...

¿Volen dir que 'l verdader *Pau* no es el qui ha divulgat la noticia?

—La Companyía del Nort ha inaugurat doble vía.

—¿Per aná ahont?

A Tarrassa.

—Ah!... 'm pensava á l' altra vida.

Agafó *El Liberal* y veig en lletras negretas:

«*Las zulús...*»

¡Calla!... ¿Parlará tal vegada dels que 'l dissapte pasat varen venir á la porta de nostra redacció á fer de las sevas?... Veyám:

«*En la Zululandia cunde la...*»

¡Ah! Aquests son *otros zulús*.

Més legítims, sens dupte; pero no tan salvatges com els nostres.

—El senyó Ossorio y Gallardo está bastant amohinat per que ha hagut d' aná á Igualada á posa un xiquet de pau á la vaga dels pelayres...

—A Igualada?... Menos mal.

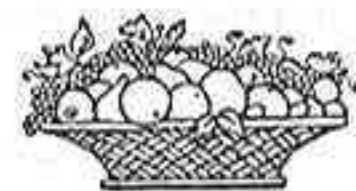
Pitjó els que han d' anar per forsa á *Manlleu* ó á *Puigpelat*!

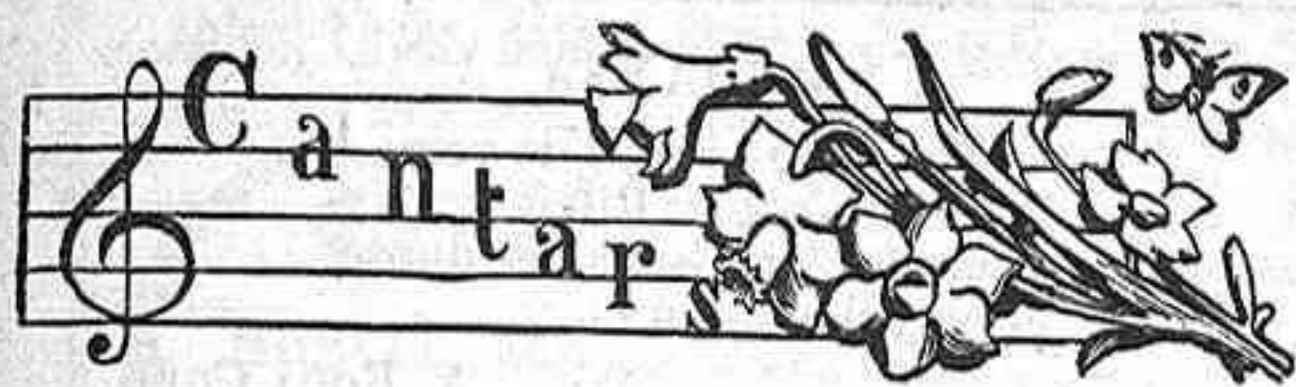
NOTAS DE CASA

El pintor don A. Utrillo té exposada, desde 'l día 9 del corrent, á casa dels Srs. Esteva y Figueras, una interessant col·lecció de quadros que podrà ser visitada fins el dia 31.

El «Foment de la Sardana» ha organísat pera 'l día 22 de Desembre un *Concurs de Sardanas*, que tindrà lloch al Frontó Comtal. En éll se adjudicaran, á judici d' un Jurat, un premi de 500 pessetas, dos de 100 y varis de 50.

Las collas que hi vulguin pendre part s' han d' inscriure avans del día 21 en el local de la societat organísadora, Escudellers Blancs, 8.

Home ó dona enamorats
sols pensan ab bellas cosas.
Home ó dona enamorats
valen més que las personas.

No envejeu el bes d' amor
que l' enamorat estampa.
No envejeu el bes d' amor...
qu' es pagat ab moltes llágrimas.,,

L' amor m' ha dat unas nits
terriblement agre-dolsas.
L' amor m' ha dat unas nits
que 'l meu cor sols las recorda.

Quí es desgraciat en amors
y estima, no víu la vida...
Quí es desgraciat en amors,
respecteulo, qu' es molt digne...

Jo he triomfat en el amor
y la victoria m' ofega.
Jo he triomfat en el amor
y 'l meu cor plorará sempre...

Quan el cor pateix d' amor
sols hi ha un sér que llum li dona.
Quan el cor pateix d' amor,
fora eix sér, lo creat es fosca...

ANDRESITO

L' escena als Estats Units:

Un senyor se presentava darrerament en la redacció d' un diari pera fer una reclamació. Introduhit en el despaig del redactor en cap li digué:

He sapigut pei seu respectable diari que acabo de morir.

—Si 'l meu diari ho diu,—respongué 'l redactor ab cert orgull,—el fet será cert.

—Donchs jo li asseguro que no, porque 'm té aquí al seu davant ben viu. Aixís es que espero del seu diari una rectificació.

—Impossible. No corretjim may una sola ratlla de lo que hagi sortit en nostre diari.

—No obstant...

—Per' arreglar las cosas y pera que vegi que no hi ha mala voluntat per part meva, demá posaré 'l seu nom en la llista dels naixements.

Diu una senyora:

—No sé, á fé, quína malaltia més extranya tindrà la meva filla. Diu que no li fa mal res; pero 'l fet es que passa tot el día plorant.

—¿Es á dir que plora sempre?—li pregunta un senyor que afecta tenir un gran interés per ella.

—De día, de nit, sense parar...

—Donchs, senyora, no li dongui més voltas: la seva filla té una pleuressia.

SOLUCIÓNS

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

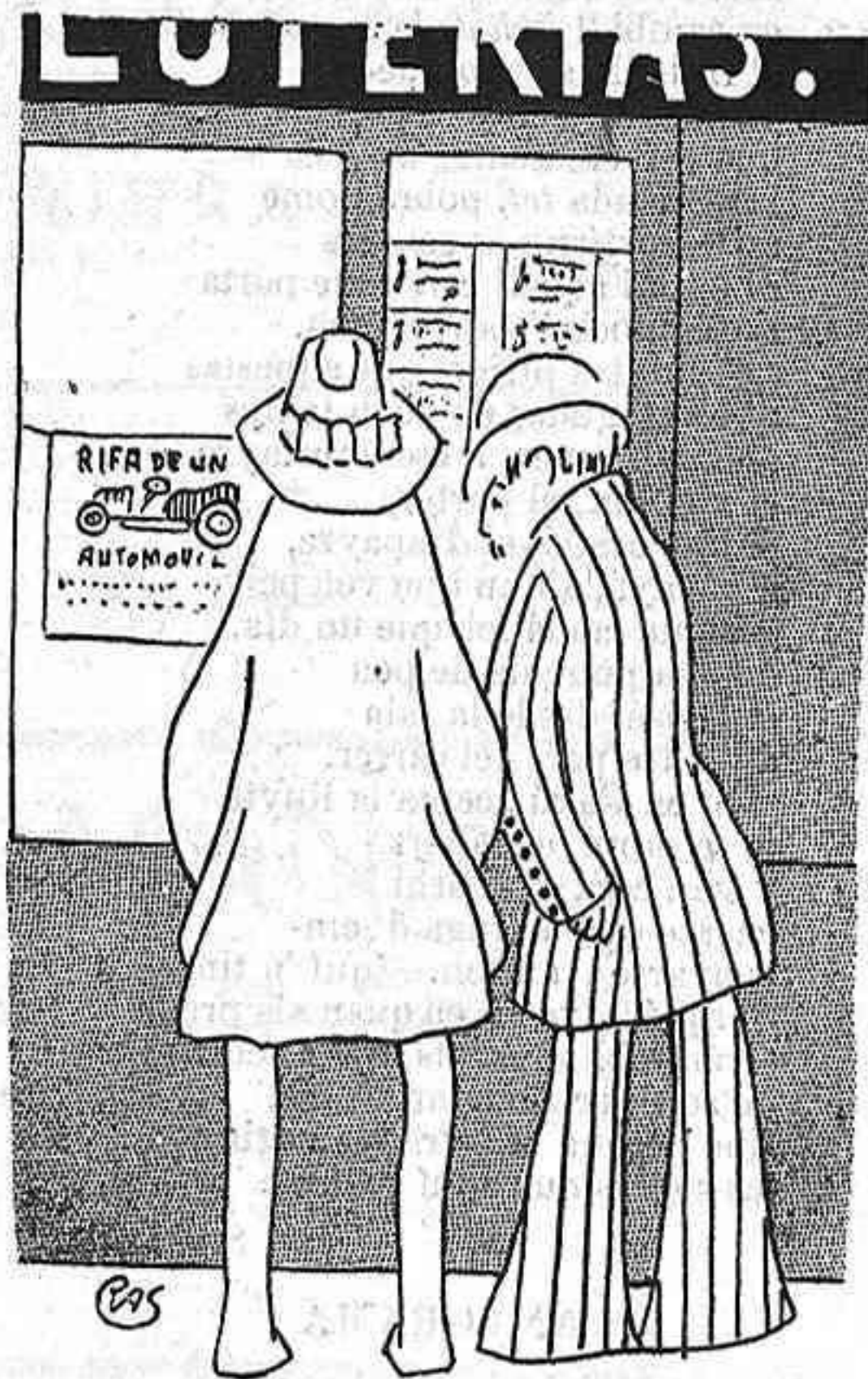
- 1.ª XARADA.—*Es-mi-co-la-da.*
- 2.ª ANAGRAMA.—*Ramón—Norma.*
- 3.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Pistola.*
- 4.ª CONVERSA.—*Vilanova.*
- 5.ª GEROGLÍFICH.—*Dotze dotzenas una grossa.*

NOTAS CÓMICAS

—¿Has deixat de fer de metge?

—Sí, pero es igual: estich empleat en la Compañía del Nort. Fet y fet, lo mateix té matar á la gent ab la recepta que ab el siniestro ferroviari.

—¿Rifa de un automóvil? Vaig á comprar un parell de bitllets. Si 'l trayém... ¡que 'ns vinguin al darrera 'ls nostres acreeadors!

XARADA

REPTANT Á EN RAKÚ

- «En Rakú es l' home del día.»
 —«En Rakú es un gran valent.»
 —«En Rakú te molta astucia.»
 —«A n' en Rakú ningú 'l vens.»
 —«En Rakú aixó... en Rakú alló...»

sentíau per tot arreu.

De Rakú tan tip *hu* estava
 que sens rekú... lá un moment
 vaig dir:—¡Rekú... rekú... lleras!
 ja se 'm *dos-quart* al cervell.—

Y... ¿que faig? *tercera-inversa*
 un moment que ningú 'm veu
 li escrich la postal aquesta
 en japonés... del que sé:
 «Rakú: *kom-kejottinkuna*
 »*shoghra-keval-per-cink cents*
 »*krek-keli-thokará-'l-perdhre*
 »*sila-llu-i-tab-ellat-met.*»

Y li adjuntava 'l retrato
 perquè l' home 's convencés
 de la gran musculatura
 que te aquell cos tan *ben fet*.
 Com que coneix l' *adversaria*
 sé las jugadas que té,
 puig sab més de fe 'l *Jiu-jinjol*
 que de fe arrós y fideus.

El *joch de la clau* á n' ella
 no sempre li surt prou bé,
 (perqué la clau may la deixo
 sobre tot quan tinch diners),
 en cambi 'l *joch de la escombra*
 el treballa ab molt acert,
 y puch dir sense cap *dugas*
 que si á efectuarse arribés
 la agarrada *tot*, pobre home
 no 'n sortían pas sencers
 ni ell, ni aquell criat que porta
 ni tampoch l' *intrépit* seu,
 que lluytas pitjors que aquestas
 n' ha tingudas en poch temps
 ab l' adroguer, l' *escombriayre*,
 el vigilant, el porter,
 el procuradó, el drapayre,
 el manyá, ab un que ven peix,
 y ab un camálich que un día,
 de una puntada de peu
 el llensá, desde la sala
 á l' altra part del carrer.

Si en Rakú acepta la lluyta
 ja se sabrá, caballers,
 y será cosa d' anarhi
 encare que 's tinga d' em-
 penyarse l' abrich... (quí 'n tinga).
 Perqué, aixó sí, en quan als preus
 serán molt crescuts, qu' es cosa
 no sols per guanyar diners,
 sino perquè 'ls estranys vegin
 las sogras que aquí gastém.

A. S. MATRÁS

ANAGRAMA

Molt senyora n' es la *tot*,
 y aixó que ningú ho diría,
 puig vfu en una masía
 que de *total* es aprop.

JOSEPH BASSAGAÑAS

MUDANSA

*Com qu' está *total* de veras
 la filla de 'n Pau Ribot,
 és molt *tot*, no hi ha pas dupte,
 ni negarho ningú pot.

A. ROCA COLL

CONVERSA

- ¿Que menjas, Garriga?
 —Tástan que ho sabrás.
 —¿Qu' es conill?
 —No, home, no.
 —¿Donchs, qué es?
 —Lo qu' hem dit entre 'ls dos.

UN BAYLET

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7.—Nom d' home.
 4 2 3 1 2 6.—Poble catalá.
 1 7 3 5 6.—Temps de verb.
 1 5 3 7.—Nom d' home.
 6 2 3.—Verb.
 4 7.—Líquid.
 1.—Consonant.
 6 7.—Nota musical.
 1 5 6.—En moltas casas n' hi ha.
 6 2 3 5.—Temps de verb.
 3 5 4 2 6.—Vegetal (plural).
 1 5 3 6 5 6.—Aucell (plural).
 4 2 3 1 5 3 5.—Carrer de Barcelona.

C. PAKÁT ILLA

ROMBO

Substituhir els punts per lletres de manera que llegidas
 vertical y horisontalment, diguin: 1.ª ratlla: consonant;
 2.ª: part del cos; 3.ª: aliment (plural); 4.ª: nom de dona;
 5.ª: Poble catalá; 6.ª: número, y 7.ª: vocal.

HIPÓLIT NADAL M.

INTRÍNGULIS

a e i o u

Afegir á aquestas vocals tres consonants y combinarlas
 de manera que dongui el nom de un poble de la provin-
 cia d' Alicante.

R. A. (a) PAU DE LAS CALSAS CURTAS

TERS DE SÍLABAS

Primera ratlla vertical y horisontal: nom d' home; se-
 gona: nom de dona, y tercera: nom de bolet.

MIQUEL ROCA

GEROGLÍFICH COMPRIMIT

M I I X

R. A. (a) PAU DE LAS CALSAS CURTAS

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Está agotantse **L' ALMANACH DE**
La Esquilla de la Torratxa
 PERA L' ANY 1908

Un tomo en octau de més de 200 planas atapahidas de grabats en negre y color, y ab interessants traballs en prosa y vers.

Preu per tot Catalunya, 1 pesseta

EL AÑO EN LA MANO *Almanaque - enciclopedia de la vida práctica*
 Todo comprador tendrá participación en la Lotería Nacional de Navidad, pudiendo corresponderles por cada Almanaque 150 pesetas.

PRECIOS: { En cartón. Ptas. 1'50
 Encuadernado en lujo, tapas oro y relieve. » 2

Obra nueva sensacional, de gran actualidad

LA REVOLUCIÓN RUSA

SU SIGNIFICACIÓN Y ALCANCE

POR

LEÓN TOLSTOI

Versión castellana de

AUGUSTO RIERA

Un tomo de más de 200 páginas 1 peseta

J. BURGAS

CALVARI AMUNT

Preu: UNA pesseta

Sortirá aviat **L' ALMANACH DE**
La Campana de Gracia
 PERA 1908

ANY 32 DE SA PUBLICACIÓ

L' ALMANACH POLITICH MES POPULAR — Un tomo en 16.º, DOS ralets

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravios, si no 's remet ademés un ral pera certificat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

Dibuix de M. FELIU

GÉNERO PARISENCH